

CARLES BATLLE I JORDÀ. *Oasi*.

XXXVIII Premi Josep Ametller de Teatre 2002. Pròleg de Sharon G. Feldman.

Barcelona: Eds. 62, 2003, (*El Galliner/Teatre*, núm. 193), 2003, 89 p., 11 €

La identitat catalana és agredida ara i adés per la uniformitat que imposen els canons estatals del nacionalisme espanyol i, alhora, es troba davant del repte d'acollir els processos migratoris generadors de nous signes identitaris. Es tracta de dues problemàtiques diferents, a les quals caldria afegir l'impacte de la globalització neoliberal, però que tenen en comú el fet de posar a prova la capacitat d'una comunitat de garantir el pluralisme cultural i els drets democràtics per a una ciutadania multilateral. *Oasi*, de Carles Batlle, insinua alguns d'aquests reptes a què s'enfronta la societat catalana a través d'una faula valenta, senzilla, lírica i simbòlica.

Oasi planteja la fidelitat —o no— amb els mites, els ritus, els costums, els objectes de la terra d'origen. La dicotomia s'adreça tant als catalans d'origen com als immigrants àrabs, ja que els uns i els altres s'acaren a processos similars —tot i que no equiparables— de desculturalització i de desintegració identitària. Com assumir les pertinences, les originàries més les adherides, enfront d'una realitat en contínua transformació que, de manera unívoca, mundialitza modes, hàbits, pensaments? Com sobreviure-hi, sense sentir-se'n amenaçat?

Els quatre personatges d'*Oasi* encarnen

actituds i opcions vitals diferents davant de l'adscripció identitària. Abdal·là, immigrant il·legal d'edat avançada, representa el lligam en estat pur. Xavier, català de soca-rel, vol reconquerir el paradís perdut, després d'exiliar-se durant deu anys a Anglaterra, amb el retorn a la casa dels pares, que ha vetllat el seu germà d'adopció Raixid. Així, jove immigrant també il·legal, un encreuament de donzella decadentista i

heroïna guimeraniana, es troba lligada ritualment amb Raixid, però s'identifica en part amb Xavier. Molt més pragmàtic, Raixid no vol cap lligam amb el passat magribí de la seva infantesa i està disposat a triomfar sobre el no-res; s'apropia de tot el que pertany a Xavier i n'arriba a usurpar l'herència dels pares.

El joc del *guetan* guardat zelosament per Abdal·là i el casalot de la vall pirinenca catalana on té lloc l'acció exterioritzen, de manera simbòlica, l'enfrontament entre dues concepcions del món: el lligam a la tradició i el culte al present, a una immediatesa sense memòria. El joc imaginari al·ludeix a les coordenades referencials del conflicte —nord/sud, blanc/negre—, mentre que la casa, en perill de desaparició, metaforitza la propietat dels pares, l'herència

(il·)legítima dels fills, l'enrunament de la tradició dins de la societat occidental.

La falla que proposa *Oasi* s'inspira en una realitat punyent i en proposa una visió allunyada de plantejaments compassius o populistes. Tendeix en excés, tanmateix, a aïllar-ne els contextos, estilitzar-ne les arestes i estetitzar-ne el conflicte. Fa la sensació que l'observa des d'una distància freda, que conté massa les passions i no deixa respirar els sentiments. El missatge de fons pot ser perillós, perquè sembla derivar les culpes de gairebé tot al nouvingut, a l'estranger. Al capdavant, Raixid i Aixa són hostes a la casa dels pares i, com a integrants del *món dels sense*, estranys en una societat hostil, encara que siguin els hereus de la primera i participin de les energies de futur de la segona.

Escrita amb pulcritud, estructurada en escenes ben cisellades, l'obra dosifica bé la informació i destil·la astutament les pistes que el lector pot reconstruir de la història *oculta*. Crea un horitzó d'expectatives ric de suggeriments i una atmosfera tota txekhoviana d'insinuacions:

deixa endevinar el cúmul d'interioritats latents en els personatges (rancúnies, desamors, records) i l'amenaça que plana sobre un món en extinció (especulació immobiliària, destrucció del paisatge, pèrdua de referents antropològicoculturals).

Oasi aborda un tema difícil de tractar des de la dramaturgia, i encara més des de la catalana: la identitat individual i col·lectiva. Sobretot, si aquesta viu amenaçada per forces que la minoritzen o l'anul·len per afirmar-ne una altra d'hegemònica. Els moviments migratoris han problematitzat el concepte d'identitat i, en el seu procés galopant d'indigenització, han situat en una cruïlla endimoniada la societat catalana. Amb un sensible canvi de viratge que, del drama relatiu estant, s'obre a temes colpidors de l'ara i aquí, el nou text de Batlle intenta d'apropar-se als reptes de la mundialització des del replegament identitari que tem l'arribada de l'altre.

Francesc Foguet i Boreu
crític de teatre